

Algemene Rekenkamer

آشنایی با دیوان محاسبات هلند

به کوشش: مرتضی اسدی
اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
دیوان محاسبات کشور

آذر ماه ۱۳۹۷

کپی رایت: استفاده از این مطلب با ذکر منبع بلامانع است.

آشنایی با دیوان محاسبات هلند

مقدمه:

دیوان محاسبات هلند یکی از نهاد های عالی حاکمیتی می باشد که نام آن در قوانین موضوعه ذکر شده است. این دیوان در مجموعه ارکان حاکمیتی کشور همپتراز با مجلس سنا، مجلس نمایندگان، شورای دولتی و سازمان بازرسی است. وظیفه دیوان محاسبات صیانت از حاکمیت قانون و نظارت بر درآمد ها و هزینه های دولت است که عمدتاً از مالیات پرداختی توسط شهروندان تأمین شده است. عمده حسابرسی های دیوان بر رسیدگی های عملکردی تاکید دارد و اینکه آیا هزینه های انجام شده توسط دولت و دستگاههای دولتی توأم با صرفه اقتصادی، کارایی و اثربخشی بوده است یا خیر.

دیوان محاسبات در رسیدگی های خود، درباره انواع و اقسام سیاست ها و برنامه های دولت اظهار نظر می کند؛ از آموزش خاص برای معلولان گرفته تا جایگزینی جنگنده های F-16 و یا بحث بحران مالی و غیره.

گرچه دیوان محاسبات در خصوص سیاست های دولت اظهار نظر می کند اما اظهار نظر سیاسی و یا داشتن گرایش سیاسی از وظایف این دیوان نیست. به عنوان مثال دیوان در گزارشات خود اعلام می کند که مثلاً قانونی خاص فاقد کارایی است و پیشنهاداتی برای اصلاح آن ارائه می کند.

مأموریت دیوان:

صرف نظر از تغییراتی که در کشور هلند و در جهان صورت می گیرد، دیوان محاسبات صرفاً یک مأموریت تغییرناپذیر دارد و آن هم حسابرسی منابع مالی دولت است که عمدتاً از پول مالیات دهندگان تأمین شده است. دولت مرکزی بزرگترین مخاطب دیوان است که باید به طور دقیق و مستمر مورد حسابرسی و رسیدگی های دیوان قرار گیرد و این کار با هدف بهبود مدیریت مالی و عملکرد دولت انجام می شود. سایر مأموریت های دیوان نیز به شرح زیر است:

- دولت منابع مالی تخصیص داده شده را به درستی و در محل خود هزینه نماید.
- دولت در انجام وظایف و مأموریت های خود صرفه اقتصادی، کارایی و اثربخشی را تا حد امکان رعایت نماید.
- دولت در نتیجه مصرف بودجه عمومی، منشاء خدمات و ایجاد ارزش برای شهروندان شود.

وظایف دیوان:

دیوان محاسبات هلند کلیه حسابهای سازمانهای دولتی را که زیر نظر دولت مرکزی فعالیت می کنند، حسابرسی می کند. دولت بر اساس قانون موظف است تا حسابهای درآمد و هزینه خود را به طور صحیح تهیه کرده و در اختیار دیوان قرار دهد. همچنین آن دسته از سازمانهایی که دولتی نیستند اما خدمات عمومی ارائه می کنند مانند پلیس، راه آهن و غیره نیز مشمول رسیدگی های دیوان قرار می گیرند. دیوان در انجام وظایف خود به تمامی اطلاعات دستگاههای تحت رسیدگی خود دسترسی دارد. در عین حال، دیوان حق رسیدگی به شهرداری ها و سازمانهای استانی را ندارد اما این نهادها در انجام حسابرسی ها با دیوان همکاری می کنند.

استقلال دیوان:

دیوان محاسبات از دولت و پارلمان مستقل است. منظور از استقلال آن است که دیوان به تنهایی موضوعات حسابرسی را انتخاب و رسیدگی می کند و برای برنامه ریزی و انجام حسابرسی از هیچ مرجعی دستور نمی گیرد. در عین حال، نمایندگان مجلس، وزرا و سایر نهادهای حاکمیتی ممکن است از دیوان درخواست کنند تا در مورد موضوعی خاص حسابرسی و اعلام نظر نماید و معمولاً دیوان به درخواست های مذکور پاسخ مثبت می دهد. دیوان محاسبات در رسیدگی های خود از نظرات و پیشنهادات جامعه مدنی، شهروندان، شرکت ها و سازمانهای تصمیم گیر و تاثیرگذار استفاده می کند.

گزارش های حسابرسی:

رسیدگی های دیوان در طول سال مالی در قالب گزارش سالانه حسابرسی تجمیع می شود که گزارش مذکور سالی یکبار مصادف با سومین چهارشنبه از ماه مه که به روز حسابدهی شهرت یافته است به پارلمان تقدیم می گردد. پارلمان از گزارش مذکور برای ارزیابی عملکرد دولت و تجدید نظر در سیاست ها و برنامه های آتی استفاده می کند. دیوان همچنین گزارش های جداگانه ای را در خصوص عملکرد وزارتخانه ها به پارلمان ارائه می کند که هدف این گزارش ها اطلاع دقیق نمایندگان مجلس از فعالیت ها و اقدامات وزراء در سال گذشته است.

گزارش های حسابرسی دیوان از جمله گزارش تفریغ بودجه صرفاً گزارشی از اعداد و ارقام مربوط به بودجه، درآمدها و هزینه ها نیست بلکه این گزارش حاوی اطلاعات و تحلیل های مهم تری است از جمله اینکه آیا فعالیت های وزارتخانه ای خاص درست برنامه ریزی و اجرا شده است؟ آیا پروژه ها و برنامه های دولت به اهداف خود رسیده اند و نیاز شهروندان را مرتفع نموده اند یا خیر.

شورای دیوان محاسبات:

مدیریت دیوان محاسبات هلند بر عهده شورای سه نفره می باشد که کلیه تصمیمات با تایید هر سه عضو شورا اتخاذ و سپس اجرایی می شود. این شورا متشکل از یک نفر رئیس کل می باشد که بر کلیه امور دیوان نظارت دارد و دو نفر عضو دیگر شورا که به عنوان معاون مسئولیت مدیریت حوزه های فنی و حسابرسی را بر عهده دارند. شورای دیوان سه عضو علی البدل نیز دارد که ریاست شورا بر حسب ضرورت از آنها برای حضور در برخی جلسات شورا دعوت می کند. اعضای اصلی و علی البدل شورا به پیشنهاد دیوان محاسبات و تصویب پارلمان انتخاب می شوند. ریاست شورا از میان

۶ عضو عادی به پیشنهاد وزیر کشور و امور پادشاهی هلند و با حکم ملکه هلند به این سمت انتخاب می شود. مدت تصدی اعضای شورای دیوان محاسبات مادام العمر می باشد.

قانون محاسبات عمومی هلند:

این قانون با ۸ فصل و ۱۱۱ ماده در تاریخ ۱۳ ژوئای ۲۰۰۲ به تایید وزیر دارایی رسیده است. قانون محاسبات عمومی دارای ۸ فصل می باشد که عناوین آنها عبارتند از: بودجه دولت مرکزی، مدیریت بودجه دولت مرکزی و مدیریت عملیاتی، وظیفه نظارتی وزارت دارایی، صورتهای مالی دولت مرکزی، حسابرسی دولت مرکزی، وظایف دیوان محاسبات، و قوانین اضطراری.

فصل سوم این قانون مشتمل بر مواد ۷۰ الی ۹۶ به شرح وظایف و اختیارات دیوان، نحوه انتخاب اعضای شورای دیوان، مدیریت داخلی دیوان و انواع حسابرسی ها می پردازد.

فعایت های بین المللی:

دیوان محاسبات هلند همکاری های بین المللی در حوزه حسابرسی دولتی را بسیار مهم تلقی می کند و موسسات عالی حسابرسی در جهان را منبعی برای آموختن، الهام و افزایش کیفیت کار حسابرسی می داند. در همین رابطه آن دیوان با هدف آشنایی با آخرین یافته های حرفه ای در حوزه حسابرسی دولتی و اجرای استانداردهای بین المللی حسابرسی با سازمانهای منطقه ای و بین المللی حسابرسی نظیر اینتوسای و یوروسای و کمیته ها و کارگروههای مختلف این نهاد ها همکاری گسترده ای دارد. افزون بر این، دیوان محاسبات هلند روابط دو جانبه ای را با برخی از موسسات عالی حسابرسی با هدف استفاده از تجربیات کشورهای دیگر برقرار کرده است.

منابع:

- سایت رسمی دیوان محاسبات هلند: <https://english.rekenkamer.nl>
- قانون محاسبات عمومی هلند 2001 Government Accounts Act
